

MADENCİLİK *Bülteni*

SAYI: 16 TMMOB MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI YAYINI 1992

YÜZLERCE MADENCİYİ KAYBETTİK,,,
KEDERİMİZ TARİFSİZ!,,,

KOZLU İSTOP...

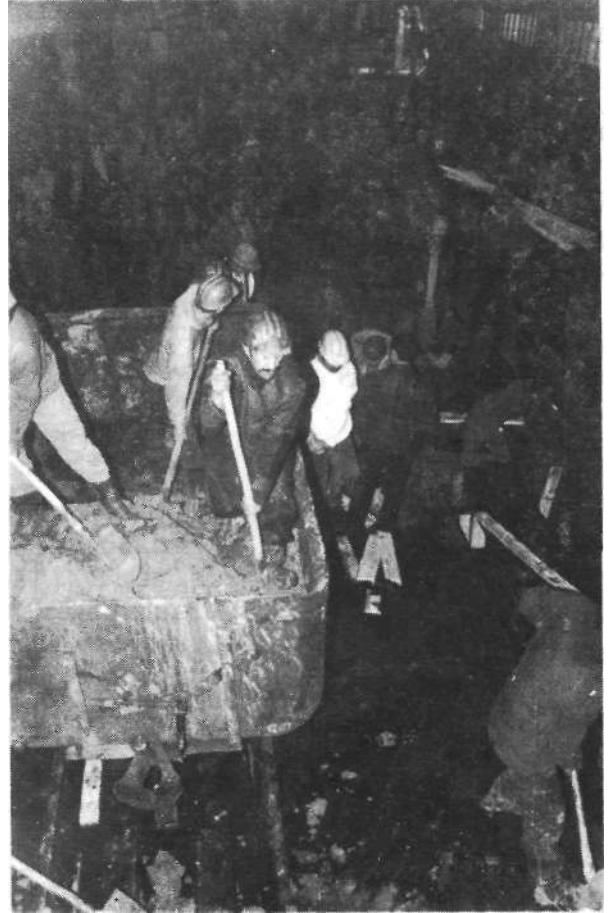
ZONGULDAK

OCAKLARI

KAPATILAMAZ

Zonguldak'ta 3 Mart 1992 günü TTK Kozlu Müessesesi'nin İnsaniye ve İncirharmanı işletmelerinde, ülkemizde bugüne kadar yaşanan en büyük grizu faciası meydana geldi. Yarattığı hasarın boyutları ve can kayıpları itibarıyla, dünya madencilik literatüründe eşi görülmemiş bir olay olan facia, ülke ve dünya kamuoyunun dolayısıyla da medyanın baş gündemi oldu.

Madencilik sektöründe meydana gelen büyük iş kazalarının ardından kamuoyunu yanılgılara sürükleyen anlayışlar, bugün de aynı davranışı sergilemekte-

CEVAMI 2. SAYFADA

Fotoğraf: Birol Üzmez

dir. Bu durumun nedeni, madenciliğin, siyasal iktidarlarca yıllardır ihmal edilmiş, önemsenmemiş ve kamuoyuna iyi tanıtılmamış olmasıdır. Bu bağlamda kamuoyu oluşturan bazı

la kömür ithal etmiştir. 1986 yılına gelindiğinde ise, Almanya'daki taşkömürünün maliyeti 114 \$/t olmuştur. Aynı yıl ülkemizde taşkömürünün maliyeti 64 \$/t'dur. 1987'de ise, Almanya

Fotoğraf: Birol Üzmez

odaklar, sadece büyük faciaların ardından, bu sektöre cılız projektörler tutarak yüzeysel ve sansasyonel ipuçları yakalamaya ve bunları bilgisizce işlemeye çalışmaktadır.

Kozlu'da meydana gelen grizu kazasından sonra da bilgisizce ve yanlış verilerle Zonguldak'taki kömür ocaklarının kapatılmasını öneren bazı basın ve özel TV kuruluşları ve onların akıl babaları, kamuoyunu yanlış bir şekilde yönlendirmekte ve ocakların kapatılmasını hedef göstermektedirler.

Ocakların kapatılmasını isteyenler, buna ocakların zarar etmesini gerekçe göstermektedir. Bunu önerenlerin kıyaslama yapmaya çalıştığı AT ülkelerine bakacak olursak, Topluluğun 528/76 ECSC No.lu kararıyla kömür madenciliğini desteklediğini görürüz. Topluluk içindeki en verimli kömür ocakları Almanya'dadır. Almanya, 1984'de 91\$/t maliyetle 78,9 Mt kömür çıkartmış ve aynı yıl 47 \$/t fiyat-

75,8 Mt kömür çıkartırken, ocakların modernizasyonu ile verimliliği %15 arttırmış ve kömürün maliyetini ve 75 \$/t seviyesine indirmiştir. Yine Almanya'da demir-çelik şirketleri, kömür şirketleri ve hükümet, ithal kömür fiyatı ile ülkede çıkartılan kömür maliyetleri arasında 2000 yılına kadar denge oluşturulması yönünde bir anlaşma bağlamışlardır. Bu anlaşmadan dolayı Almanya'da kömür ocakları sübvansede edilmektedir.

Strateji ortadadır: Almanya, ithal kömür ile kendi kömürü arasındaki 30 \$/t'a yakın zararı göze alıp 75,8 Mt kömür çıkartmaktadır. Dünya ticaretindeki ekonomik bloklamalara ve entegrasyona rağmen, Almanya, bütün kömür ihtiyacını G.Afrika, Avustralya veya bir başka ülkeden sağlamayı tehlikeli görmektedir. Görüldüğü gibi, bu ülke, hızlı gelişmelerin yaşandığı dünya konjonktüründeki dengelerin değişmesi sonucunda dışarıdan kömür alamama ihtimalini hesaba

katarak, enerji hammaddesinin ikmal açısından endüstrisini riske atmaya yanaşmamaktadır.

Burada ortaya çıkan gerçek, kömür gibi stratejik kaynakların öneminin, dünya siyasal ve ekonomi koşullarına bağımlı oluşudur. Yakın geçmişte yaşanan Körfez savaşı döneminde, petrol fiyatları bir anda iki katına çıkmıştır. Ayrıca, dünya ölçeğinde, taşkömürü fiyatlarının bugünkü düşük seviyesi, 1970 petrol krizi nedeniyle kömüre yönelik çok büyük yatırımların yapılmış olmasından kaynaklanmaktadır. Anılan yaklaşım sonucu ortaya çıkan dev kapasiteler bugünkü rekabetin nedeni olup, dikkatle irdelenmesi gereken bir diğer nokta da ülkemizde 70'li yıllarda taşkömürüne yönelik ciddi yatırımlar yapılmaması ve linyite yönelmesidir.

ORTAYA ÇIKAN KRİZ DURUMU VE ÇÖZÜM İÇİN OCAK KAPATMA, ÇÖZÜM ÜGRUNA ÇÖZÜMSÜZLÜK ÜRETMEKTİR.

Bir başka kapatma gerekçesi olarak öne sürülen Zonguldak'taki "işçi başına günlük ortalama üretim" in verimsizliği, dünya ortalamasından yüz misli az gösterilerek son derece kritik bir bilgiymiş gibi verilmekte ve kamuoyu yanlış yönlendirilmektedir. Bilgisizce ve kasıtlı olarak verilen bu rakamlar mühendislik açısından hiçbir geçerli mantığı olmayan aritmetik işlemlerin ürünüdür. Yıllarca demir-çelik sektörünü sübvansede ederek kömür çıkartılan Zonguldak'ta, 1984 itibarıyla, kazmacı randımanları 6.736 kg/yevmiye olduğu halde, 1989'un Avrupa genel randımanını rekoru 10.710 kg/yevmiye'dir ve İngiltere'deki mekanize bir ocak olan Daw Mill'de ulaşılan bu rakam ülke ortalamışım da ikiye katlamaktadır. Yorumu meslekdaşlara bırakıyoruz.

Bugünün Zonguldak Gerçeği şudur: Taşkömürü Havzamız yılların getirdiği politik yaklaşımlar, müdahaleler ve ihmaller nedeniyle hastadır. Tedavi edilmesi mutlaka gereklidir.

**GERÇEKLERİ TAHRİF
EDEREK MÜTEMADİYEN
ÇÖZÜMSÜZLÜK VE
UYUŞMAZLIK MESAJLARI
GÖNDERENLERE RAĞMEN,
ÇÖZÜM DE VARDIR;
ALTERNATİF DE VARDIR.**

Zonguldak ocaklarının kapatılmayacağını son derece haklı gerekçelerle savunurken, zararı gittikçe artan ve kamuya yük olan bir işletme tarzının sürüp gitmesini de istemiyoruz. Havza, yönetim tarzından başlayarak modernizasyona tabi tutulsun; insana yatırım yapılsın; üretim arttırılsın; maliyetler düşürülsün ve çalışma koşulları düzeltilerek yeniden yapılsın diyoruz.

A'dan Z'ye ve dipten başa gerçekleştirilmesi gereken yeniden yapılanma modeli, hem Havza'nın teknik, tarihî ve toplumsal gerçekleri üzerinde mesnetlenmeli, hem de sadece TTK'nın iplerini tutan bir avuç üst düzey bürokrati tarafından değil, Havza ile hayatî bağları olan tüm sivil kurumların ortak katılımıyla üretilip meşrulaştırılmalıdır. Havza'nın komadan çıkması için yazılacak tüm reçeteler, bu temel ilkeyi gözetmelidir. Bu temel ilke hayata geçerse, teknik çözümlere daha kolay ulaşılabilecektir. Çünkü gırtlığına kadar yapısal sorunların batağına batmış olan Havza'nın binbir teknik sorunuyla tek tek boğuşmaya kalkmak, tek tek ağaçlara bakıp ormanı gözardı etmekten farksızdır.

TTK'nın yeniden yapılanması sürecinde bizler açısından önemli olan: yüz milyonlarca ton kömürün yeraltında terk edilmesi

sinin önlenmesi, ülke ekonomisine kazandırılması ve bu süreç esnasında, çalışanların tüm ekonomik-demokratik haklarının kollanması, korunması ve geliştirilmesidir.

Ocakların kapatılmasını şe-

hitlerimizin cesetlerine basarak sağlamaya çalışanlar, konunun uzmanları ile mesleğin ve bilimin gerçeklerini gözardı etseler bile, bu ocaklar kapatılmayacaktır.

Saygılarımızla.

YÖNETİM KURULU

ÜLKEMİZDE BUGÜNE KADAR YAŞANMIŞ EN BÜYÜK HASARLI GRIZU FACIASI

TMMOB Maden Mühendisleri Odası Başkanı Asım KUTLUATA, Zonguldak'taki grizu faciası üzerine, 4 Mart 1992 günü "ACIMIZ SONSUZDUR. Kaybettiklerimizin ailelerine, yakınlarına ve Havza'nın çalışanları ile tüm madencilik sektörü mensuplarına başsağlığı ve sabır diliyor; kederlerini paylaşıyoruz" diyerek aşağıdaki açıklamayı yaptı.

3.3.1992 Salı günü saat 20.05 sularında, Zonguldak'taki Kozlu Müessesesi'nin İhsaniye ve İncirharmanı bölümlerinde, ülkemizde bugüne kadar yaşanmış en büyük hasarlı grizu patlaması meydana geldi.

Dünya'nın en yoğun yeraltı işletme alanını etkileyen grizu faciası olarak literatüre geçecek olan olay, yaklaşık 5 km²'lik bir alanda ve -200, -300, -425, -485 ve -560 katları arasında çalışan yüzlerce işçiyi tehdit eden bir seri patlamalar zinciri halinde gelişti. İhsaniye'nin 6 ve İncirharmanı'nın da 5 katlısını etkisi altına alan olayda, karbonmonoksit derişiminin çok yüksek boyutlara çıkması nedeniyle, patlamayı izleyen yangınların sürmesi olasılığı bölgedeki tahlisiye çalışmalarını aksatmaktadır. Ocak havasının çıkışı olan Ali Soydaş, İncivez ve İncirharmanı kuyularının karolarında ve şövalmanlarında büyük hasar meydana gelmiştir. Temiz hava girişini sağlayan 1 ve 2 No.lu Uzunmehmet kuyuları dibinde de büyük hasar meydana gelmiş ve can kaybı olmuştur.

Bölge'nin 50 km²'yi bulan yeraltı açıklıklarında oluşan büyük göçüklere, yangınlar nedeniyle, yakın zamanda ulaşılması güçleşmiştir.

Havza'da çalışan meslekdaşlarımızın hepsi görevleri başındadır ve yoğun tahlisiye çalışmalarını yönetmektedir.

ACIMIZ SONSUZDUR. Kaybettiklerimizin ailelerine, yakınlarına ve Havza'nın çalışanları ile tüm madencilik sektörü mensuplarına başsağlığı ve sabır diliyor; kederlerini paylaşıyoruz.

YAŞANANLAR VE SORUMLULUKLARIMIZ

Kozlu'da yaşanan maden faciası kamuoyunun dikkatini Zonguldak'a çevirdi. Yüzlerce işçinin feci ölümü, dikkatlerin daha çok yoğunlaşmasına ve olayın ülke gündeminin en üst sırasına tırmanmasına yol açarken, malûm çevrelerin hasımane politikaları için, yeniden, bulunmaz bir propoganda zemini oluşturdu. İtiraf etmek gerekir ki, iletişim araçlarının kontrolünü elinde tutanlar, şehit düşen maden işçilerinin cesetlerine basarak, "ocaklar kapatılsın" politikalarını geniş halk kitlelerinin beyinlerine sırına etmeyi iyi beceriyorlar ve biz buna karşı sesimizi yeterince yükseltmiyoruz. Ne var ki, bu, salt bizim değil, ülkedeki tüm demokratik güçlerin genel zaafıdır. Faciadaki sorumluluğun kişi veya kişilere yüklenmesi suretiyle. TTK'nın geleceğini karartacak bazı kararların uygulanması muh temel gibi görünüyor.

Kozlu'da 3.3.1992 günü, en son resmî açıklamalara göre, saat 19.45'de ülke tarihinin en büyük grizu infilakı yaşandı. Henüz tamamlanmış bir istatistik araştırma bulunmamakla birlikte, Kozlu Faciası, dünya madencililiği klasmanında ilk üç arasına girmeye aday gibi görünüyor. İnfilakın odağı, mekanizması, gelişimi ve mahiyeti meslektaşlarımız arasında bile halâ tartışılmaktadır ve açıklığa kavuşmamıştır.

Olayın duyulmasıyla birlikte, yerinde incelemelerde bulunmak ve tüm madencilerin acısını paylaşmak üzere, Odamız'm Genel Başkanı, Genel Sekreteri ve TMMOB'nin YK'ndaki temsilcisi derhal Zonguldak'a hareket ettiler. Kozlu'ya varıldığında, tahlisyeciler ile kendilerini yönlendiren üyelerimizin ilk kafileleri ocaktan çıkıyor ve takviye ekipler onların yerini alıyordu. Ocağa ilk girenlerin izlenimleri, kelimenin tam anlamıyla olağanüstü ve o zamana kadar eşi görülmemiş ölçüde dehşet vericiydi. Olay, İhsaniye'nin altı ve İncirharmanı'nın da beş kartiyesi ile

sıfır kartiyeleri; ya da kestirme bir tanımlamayla, Bölge'nin, Kılıçlar Panosu ile 21715 lağımının çevresi dışında kalan her yerini ve faal durumdaki bütün anakatlarını etkisi altına almıştı. Can kayıplarının niteliği açısından bir örnek vermek gerekirse, binlerce m³/dak'lık temiz havanın girdiği

yutları açısından bir örnek vermek gerekirse de, aynı anakattaki kuyudibinde manevra bekleyen 5t'lik arabaların (dolu-boş, ne varsa) yerinden havalandığı gibi kafes platformuna konduğunu vurgulamak yeterlidir kanısındayız.

Facianın hemen ardından, takviye olarak Havza'nın bütün böl-

Fotoğraf: Birol Üzmez

Uzun Mehmet Kuyuları'nın -425 anakatındaki akrosajlartna tertip edilen kancacılar ile ilkyardım istasyonlarındaki sıhhiyecilerin basınç şoku nedeniyle öldüklerini belirtmek ve tahribatın bo-

gelerinden tertip edilen ekipler ile tahlisyecilik ehliyeti olan meslektaşlarımız akın akın Kozlu'ya ulaşarak, yarım vardiyalık münavebelerle ve gerçekten cansiparane bir gayretle çalıştılar. Bu faaliyet

Fotoğraf: Birol Üzmez

yaklaşıl üç gün boyu hummalı bir tempoyla sürdü, gitti (hatta, Bültenimiz'in teknik gözlemcilerinin aktardığı kadarıyla, en azından iki vardiya boyu yaşayanların canları da riske atılarak, biraz haddinden uzun sürdü).

Ne var ki, 5.3.1992 günü izlenen kritik gelişmeler üzerine, üst anakatların lâğımlarındaki kama, süren, fırça, vs.'nin alev alev tutuşmasıyla tezahür eden yangının, temiz havanın girdiği daha alt kotlardaki anakatlara sıçraması ve bakir panolara da sırayet etmesi tehlikesi karşısında, TTK ve Müessese Üst Yönetimi, aşağıda ayrıntılarıyla açıklanan teknik gerekçelerle dayanarak bütün ocakların kapatılmasına karar verdi. Anılan karara Odamız't ve Genel Maden İş Sendikası'nı temsilen ikişer üyemizle ortak olduk. Bu ortaklıkla birlikte, çok ağır bir sorumluluğu paylaştığımızın da farkındayız. Bugüne kadar, Havza'nın geleceğini ilgilendiren hiçbir konu hakkında görüşü alınmayan ve TTK'nın hayatı sorunlarıyla ilgili hiçbir karara ortak edilmeyen Odamız'ın, ancak, "defin ruhsatının çıkartılması" safhasında itibar görmesinin nedenlerini derin derin düşünmek zorundayız (!)

Kozlu'nun, geçici de olsa, istop edilmesinin teknik dayanaklarını tayin eden komisyona, meslektaşlarımızı kara günle-

rinde desteksiz bırakmamak için, seve seve katıldık. Ayrıca, onyıllardır çığ gibi katlanarak büyüyen politik ihmalleri usanmadan sayıp dökmeye ve beraberinde çözüm de getirmeye; Kozlu'yu da Zonguldak'ta da, ileride daha rasyonel ve güvenli bir biçimde yeniden işletmeye almak için gereken en köklü kararları önermeye ve Zonguldak'ta yaşayanların çıkarlarıyla çelişecek kararların

karşısına tüm çalışanlarla birlikte tek bir yumruk gibi dikilmeye bir an bile tereddüt etmeden, kurulacak bütün komisyonlarda görev alıp meslektaşlarımızın sorumluluğunu her zaman paylaşacağız. Bu tür çalışmalar, en geniş maden mühendisi kitlesini örgütleyebilecek ve madencilik politikalarının ülke çıkarlarına hizmet etmesini sağlayabilecek kapıların açılması yönünde atılmış bir adım olacak ve giderek, yaşananları kavrayıp değiştirmemizi sağlayacak politikalar üretmemize de yardımcı olacaktır.

Madencilik bilim ve tekniğini işletmelere taşıyan maden mühendislerinin ve pratikte bunları hayata geçirecek olan maden işçilerinin, geleceğin tayini doğrultusunda, örgütlü ve iradeci bir yaklaşımla görev almasının artık kaçınılmaz hale geldiğine inanıyor ve paylaştığımız sorumluluğun teknik dayanaklarını olduğu gibi aşağıya aktarıyoruz.

MADENCİLİK BÜLTENİ

ZONGULDAK İÇİN ÇÖZÜM MU?

Odamız Genel Sekreteri Alpaslan ERTÜRK, 12 Mart 1992 günü STAR 1 TV'sinde "Zonguldak İçin Çözüm" konulu açık oturuma Odamızın çağrılmamasına ilişkin olarak, uygulamanın yanlışlığını ve zararlarını kamuoyuna iletmek amacıyla aşağıdaki açıklamayı yaptı.

12 Mart 1992 Perşembe günü STAR 1 TV'nde yapılacağı açıklanan "Zonguldak İçin Çözüm" başlıklı açık oturuma, konuyla ilgili teknik beyanda bulunmaya ehil ve yetkili tek uzman kurum olan Odamız'ın da katılması yönündeki yazılı talebimizi, yetkililer cevaplamak nezaketine bile katlanmadılar.

Kamuoyunun sağlıklı olarak bilgilendirilmesinin, ancak, konuyla doğrudan ilgili kesimlerin görüşlerinin alınmasıyla mümkün olacağı açıktır. Hal böyleyken, madencilik alfabetinden dahi habersiz kişilerin mesleğimiz üzerine ahkâm keseceği ve gerçek uzmanlara söz hakkının tanınmayacağı bir tartışmanın, kafa karıştırmanın ötesinde hiçbir toplumsal yarar sağlamayacak bir sirk gösterisine dönüşmesi kaçınılmazdır. STAR 1 patronlarının ve yetkililerinin kamuoyuna yanlış mesajlar iletmeye ve madencilik karamaktan öteye hiçbir amaç taşımayan bu maksatlı tavrını, Zonguldak Havzası'nın geleceği konusunda duyarlı olan tüm insanlarımızın nezdinde, şiddetle kınıyoruz.

05.03.1992 günü saat 12.00 itibarıyla, TTK Kozlu Müessesesi'ndeki gelişmelerin son durumunu içeren teknik raporumuzdur

00-08 vardiyasındaki gelişmelere göre, saat 08'de ocağın değişik birimlerine gönderilen ekiplerin çalışma ve gözlemlerine dayanılarak, sonuç itibarıyla aşağıdaki hususlar tesbit edilmiştir:

1) -300/22716 No.lu lâğımındaki açık alevli yangından başka, aynı kottaki 22717 lâğım girişinin 50 m ilerisinde de açık alevli galeri yangını görülmüştür. Bu nedenle ve -300 kotundan tahliyesi planlanan Ihsaniye 1. ve 4. ile Incirharmanı 8. Ocaklarına giden yolların alevle kesik olduğunun tesbit edilmesi sonucunda, müdahale imkânının kalmadığı gözlenmiştir.

2) Incirharmanı 8. Ocakta mahsur kalan kazazedelere - 425 kotu 21928/22971 lâğım başyukarı yoluyla gönderilen ekip, 21918/22929 lâğımları kavşağının ilerisindeki yangının - 360/-425 Hacipetro Başyukarı başına kadar gelişerek ilerlediğini görmüşlerdir. Bu durumda, - 425 kotundan da Incirharmanı 8. Ocağa müdahale edilebilmesi mümkün değildir.

3) Ayrıca, daha önceki vardiyalarda yaptığımız tesbitlere göre:

a. -300/21704 lâğımındaki tahkimat yangını halen devam etmektedir.

b. -300/22716 ve 22765 kavşağının ilerisinde görülen yangınlar da halen devam etmekte ve temiz hava yönünde gelişerek hızla ilerlemektedir.

c. -200 kotuna gönderilen ekiplerin kesif dumanla karşılaşması ve görüş mesafesinin sifıra indiğini gözlemesi nedeniyle, ekip mürettebatı geri çekilmek zorunda kalmıştır.

Bu durumda, - 300 katında devam eden yangının hızla yayıldığı kesinleşmiş ve dolayısıyla, tahliyesi düşünülen ocaklara sağlıklı

bir şekilde müdahale edilme imkânının kesinlikle ortadan kalktığı anlaşılmıştır.

Yukarıda sıraladığımız hususlar doğrultusunda, tahliye işlemlerinin selâmetle yürütülebilmesi için, ocağın tamamını etkisi altına alan yangının öncelikle ve acilen tecrit edilmesi gerekmektedir. Ocak yangınlarının tecriti ise, bilindiği gibi, gereken yerlere yangın barajlarının kurulmasıyla sağlanabilmektedir. Yerindeki gözlemlerden edinilen bilgiler ve plan üzerinde yapılan tetkiklere göre, -560, -485, -425, - 300, - 200 ve -100 anakatlarındaki yangınla irtibatlı bütün galeri ve başyukarıların barajlarla kapatılması gerekeceği anlaşılmıştır.

Ocağın - 560 anakatı dışında, hiçbir kattaki, nakliyat, elektrik, su ve basınçlı hava sistemleri halen faal durumda değildir. Ayrıca, galerilerin hepsi de yaygın göçüklerle kaplıdır. Bu durum karşısında, kurulacak barajlar için gereken malzemenin yeterli miktarda ve kısa zamanda ikmali mümkün değildir. Bir diğer yandan, malzeme temin edilmiş olsa bile, barajların hepsinin birden kapatılması, burularda çalışacak insanların can güvenliği açısından büyük bir risk taşımaktadır. Anılan riskin kaynağı

olabilecek 40 - 50 adet barajın yapımı, bu iş için günlerce çalışması gereken ekipleri de hayati tehlike altına atacaktır.

Şuana kadar, açık alev ve gö-

çük bulunmayan tüm yeraltı açıklıklarına tahlisiye ekipleri ulaşmış ve buralarda hiçbir yaşam belirtisinin bulunmadığı tesbit edilmiştir.

Yukarıdaki tesbitlerin açık seçik ortaya koyduğu gibi, ocak yangınlarının ocak içerisinden tecriti mevcut koşullar altında imkânsızdır. Bu somut durum karşısında, ana emici pervanelerin istop edilmesi suretiyle cebri havalandırmanın durdurulması ve bunun ardından da ocağın ana hava giriş ve çıkışlarının tıkanması suretiyle, oluşabilecek tabii hava akımlarının engellenmesi en uygun ve kaçınılmaz hal çaresi olarak görülmüştür.

İMZA ÇİZELGESİ

- 1 - TTK Temsilcileri
  - Vahit ÇELİKEL
  - İhsan ÜNLÜ
  - Sami İNAN
  - Sabir KARAÇELEBİ
  - Alim DEĞİRMENCI
  - Remzi DEMİR
- 2- Genel Maden-İş Sendikası Temsilcileri
  - Mehmet KORFAL
  - Selahattin KUMKUMOĞLU
- 3- TMMOB Maden Mühendisleri Odası Temsilcileri
  - Enver KARAÇAM
  - Tayfun ÖZUSLU

emici pervanelerin stop edilmesi suretiyle cebri havalandırmanın durdurulması ve bunun ardından da ocağın ana hava giriş ve çıkışlarının tıkanması suretiyle, oluşabilecek tabii hava akımlarının engellenmesi en uygun ve kaçınılmaz hal çaresi olarak görülmüştür.

Vahit Çelikel İhsan Ünlü Sami İnan
Cahit Ülker Mehmet Korfal Sabir Karacelebi
Alim Değirmenci Remzi Demir Selahattin Kumkumoğlu
Enver Karacam Tayfun Özulu

T.T.M.O.B. Maden Mühendisleri Odası Temsilcileri

"BABIALI UZMANLARININ SÜR MANŞET ASPARAGASINA MACAR MESLEKDAŞLARIMIZIN ATTIĞI ŞAMARIN RESMİDİR:

MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI'NA
ANKARA/TÜRKİYE

MACAR MESLEKTAŞLARIMIZIN ODAMIZA
GÖNDERDİKLERİ AÇIKLAMANIN ORJİNALİDİR...

Herşeyden önce, maden faciası nedeniyle uğradığınız büyük mağduriyetten ötürü taziyetlerimizi kabul etmenizi isteriz.

Yazık ki, çevredeki insanların konuşmalarında ve gazetelerde ortaya çıkan söylentilerin gerçekle ilgisi yoktur. Bizim Kozlu'daki görevimiz, yeni ve güvenli bir madencilik teknolojisinin öğretiminin ibarettir. Çalışmakta olduğumuz Ocak kesimi ise mükemmel hazırlanmış ve iyi koşullardaydı. Ayrıca, kazı sistemimizin alev sızdırmazlığı birçok kez sınanmıştır ve diğer Avrupa ülkelerinde de uygulanmaktadır. Sistem çevreyi ısıtmamakta ve aksine soğutmaktadır. Normal basınçlı hava enerjisi kullanıldığı için, zehirli gazlar da hasil olmamakta ve temiz hava girişi yönünde çalışılmaktadır. Anılan kazı işlemleri esnasında, işyerinin tahliye edilmesi gereği de yoktur.

Facia anında ise, uygulamalı bir gösteri yapmak amacıyla işimizi bitirmiş ve herşeyi hazırlamış olarak, TTK Genel Müdürü ile refakatinde bekliyorduk.

Facia beklenmedik bir olaydı. Maden mühendisi Sadık Yücel ile yanındaki maden işçileri olmasaydı ocaktan çıkmayı başaramazdık. Sadık, klavuzumuz olarak, bize en emniyetli kaçamak yolunu gösterdi. On Türk ve üç Macar ocaktan birlikte çıktık ve hiç kimse yaralanmadı.

İnfilak olayının 'odağı ile zuhuru hakkında bir bilgimiz yok ve olamazdı da. İnfilakın nedenlerine dair hiçbir beyanımız olmadı; sadece, kaçışımız esnasında ve sonrasında olup bitenleri anlattık. Bütün diğer hükümler tahminlerden ibarettir ve gerçek değildir.

ZONGULDAK, 06.03.92

Gergö György
Uzman Maden
Emniyet Mühendisi

Zsolt Varbiro
Maden Mühendisi

To the Chamber of Mining Engineers
Ankara / TURKEY

At the very first time, we would like you to accept our compassion and regret in your great bereavement because of the mine disaster.

It is pitiable that it came out in the newspapers and in the speeches of the people to us what is not the reality. Our role here in Kozlu was to teach a new safety mining technology. The part of the mine where we have been working was prepared perfectly and it was in good condition. Our winning system was severally examined flame proof technology, which is also used in other European countries. It doesn't make heat, it cools the environment. It doesn't develop poisonous gases because it's using the normal compressed air and it's working on the way of fast outflow of the air. There is no use of emptying the workplace during the winning.

In the time of mine disaster we were expecting the general director of TTK and his company for a demonstration. We had finished our work and everything had been ready, we were waiting.

The disaster was unexpected. Our escape without the mining engineer Sadık Yücel and the accompanied Turkish miners wouldn't have succeeded. Ten Turks and three Hungarians escaped together, nobody was left, nobody was hurt. Sadık led us the safest way as our guide.

At the time of the explosion, we don't know and didn't know the place and the occur of the explosion. We haven't done any declarations of the reason of the explosion, we only told what happened after and during the escape. All the other statements are guesses and not real.

Zonguldak, 06.03.92

Gergö György
Mine Safety
Expert Engineer

Zsolt Varbiro
Mining Engineer

6 Mart 1992 Cuma
GÜNEŞ
Patlama haberi yarım saat önce verildi
**Macarlar
uyarmıştı**

ŞEHİTLERİMİZİN SONSUZ ACILARINA BİR DE OCAKLARIN KAPANMASININ KEDERİ EKLENMİŞTİR.

Oda Başkanımız Asım KUTLUATA, 6.3.1992 günü Kozlu faciası ile ilgili son gelişmeler üzerine " her grizu infilakının ya da toplumsal infilakların ardından, malûm çevrelerin şehitlerimizin kanı üzerine açtıkları sancağın peşinde utanmazca mezar soygunculuğuna geçen boyalı-boyasız "Babıali Uzmanları"na en güzel cevabı veren yine tüm Zonguldak halkı olmuştur" diyerek aşağıdaki açıklamayı yaptı.

Kozlu'da 3.3.1992 günü meydana gelen facia sıradan bir grizu infilakı değildir. Olayın teknik mahiyeti de henüz tamamiyle açıklığa kavuşturulamamıştır. Facia, yarattığı hasarın boyutları ve can kayıpları itibarıyla dünya madencilik literatüründe eşi görülmemiş bir olaydır.

Olayın hemen ardından, tahlisiye ekipleriyle birlikte derhal bölgeyi taramaya başlayan meslekdaşlarımız, öncelikle, yaralıların tahlisiyesini gerçekleştirdikten sonra ulaşılabildikleri cenazeleri yeryüzüne çıkartmaya başlamışlardır. Ocak yangınlarının şiddetlenmesi ve galerileri kaplayan yaygın göçüklerin çalışmaları engellemesi nedeniyle, tahlisiye ekiplerinin can güvenliğini de tehlikeye atma endişesiyle çalışmalara ara verilmiştir. Gelişen ocak

yangınlarının daha tehlikeli kesimlere sirayet etmesi üzerine, işletmenin daha fazla tahrip olması tehdidi karşısında, tüm ocağın havayla bağlantısının kesilmesi zorunluluğu doğmuştur.

Madencilerin ekmek tekneleri olan ocaklarını, geçici de olsa kendi elleriyle kapatmaları, denizcilerin kendi gemilerini batırmalarından farksızdır. Şehitlerimizin sonsuz acılarına bir de ocakların kapanmasının kederi eklenmiştir. Ancak, teknik olarak güvenli ve uygun koşullar yeniden sağlandığında, ocakları en kısa zamanda üretime hazır hale getirmek için maden mühendislerinin üzerlerine düşen görevi yerine getireceğinden kimsenin şüphesi olmasın.

Ocakların ilelebet kapanması konusuna gelince; her grizu infilakının ya da toplum-

sal infilakların ardından, malûm çevrelerin şehitlerimizin kanı üzerine açtıkları sancağın peşinde utanmazca mezar soygunculuğuna geçen boyalı-boyasız "Babıali Uzmanları"na en güzel cevabı veren yine tüm Zonguldak halkı olmuştur. Zonguldak, Valiliği'nde bir araya gelen siyasi partilerin il teşkilatları, Odamız'ın da arasında bulunduğu meslek ve esnaf kuruluşları ile çeşitli demokratik kitle örgütleri, tek bir yumruk olarak "ocakların kapatılması" histerisini lanetlemişlerdir.

Facianın tüm yönlerini inceleyecek olan bir teknik tahkikat komisyonu Odamız'ın uzmanlarınca oluşturulmuş ve çalışmalarını başlatmıştır. Komisyonumuz, bundan sonraki tüm gelişmeleri izleyerek kamuoyunu aydınlatma görevini sürdürecektir.

TAHKİR-YAYGARA-ÇARPITMA-YALAN

SABAH

• 5 MART 1992 PERŞEMBE

İKİ RAZETE+BİR DERĞİ 2700 URA

Kozlu faciasının toz dumanı içinde gözü görmüyor; her kafadan bir ses çıkıyor ve bir demet pırasa ile bir bağ dinamiti tefrikten aciz olanlar, madencilik üzerine çalاکalem ahkâm kesiyor. İshak Alaton ile Babiali'deki müritleri, düzmece aritmetik ortalamalar kullanarak mühendisliğin temel gerçeklerini utanmazca tahrif ediyorlar. Uzmanlarımızın tesbitlerine göre, Havza'daki ölümlü kazalar, son onbeş yıl içinde yarı yarıya azalmıştır.

Hangi istatistik parametre açısından bakılırsa bakılsın, bu bir gerçektir. Ne var ki, halâ yeterince güvenli olmayan mevcut düzeye de, sadece ve sadece, maden işçileri ile maden mühendislerinin kol ve kafa gayretleri sayesinde erişilmiştir. Bundan sonrası için, insangücünün elinden gelebilecek hiçbir şey yoktur. Tek çözüm, onyıllardır Havza'dan sülük gibi emilen milyarlarca \$'ın, yasal faiziyle birlikte, yatırım olarak geri dönderilmesidir. Havza'nın daha insanca çalışılır ve yaşanılır hale getirilmesinin vazgeçilmez önkoşulu budur. Bu hedef doğrultusunda maden işçileri, maden mühendisleri ve tüm çalışanlar, örgütlü bir birlik sağlayarak mücadeleyi hızlandırmak zorundadır.

MADENCİLİK BÜLTENİ

Bu ocaklar kapatılsın

ŞEMİ DENİZER DEN FIRSATÇILARA TEPKİ: "MEZAR SOYGUNCULUĞU YAPILMASIN"

Genel Maden İşçileri Sendikası Genel Başkanı Şemsi Denizler, 3 Mart 1992 Sah günü Zonguldak Kozlu kömür ocağında meydana gelen grizu faciasının derin acısı yaşanırken, bir kısım fırsatçüann ortaya çıkarak ocakların kapatılması görüşünü yeniden gündeme getirmeye çalıştıklarına dikkati çekti.

Şemsi Denizler, maden işçilerinin ve Zonguldak halkının ocakların kapatılmasına izin vermeyeceğini vurgulayarak "Mezar Soygunculuğu Yapılasın!" dedi

Denizler, özetle şu açıklamayı yaptı:

"Ulusumuz, Zonguldak halkı, madenciler acı içinde. Şehitlerine, ocakta mahsur kalanlara ulaşmaya çalışıyor. Yaraları sarmaya uğraşılıyor.

Bir kısım çevrelerde, sözde madencilere sahip çıkıyormuş gibi görünüp, "fırsatbıfırsattır" diyerek ocakların kapatılması tezini yeniden gündeme getirme hesabında...

Basınımızı alet etmeye, kafaları karıştırmaya çalışıyorlar.

Amaçtan her şart altında aynı; hiç değişmiyor. Kendi kâr hedefi; düzenlerinipekiştirmek; her alanı soygun ortamı olarak görmek ve değerlendirmek. Şu büyük felaket sırasında bile sıkımlıyorlar. Bir çeşit mezar soygunculuğu yapıyorlar.

Derin acımız arasında bir de bunları ibretle izliyoruz.

Madenci, zamanı geldiğinde çıkarıcı vefırsatçüara, lâıyk oldukları cevabı verecektir."

DEĞERLİ ZONGULDAK HALKINA VE KAMUOYUNA SESLENİYORUZ

Zonguldak'taki siyasi partilerin ve meslek kuruluşlarının grizu faciasına ilişkin ve "Ocaklar Kapatılsın" beyanatlarına karşı 6.3.1992 tarihli ortak açıklaması aşağıdadır.

3 Mart 1992 Salı akşamı TTK Kozlu maden ocağında meydana gelen büyük grizu faciası bütün milletimizi derin acıya boğmuştur. Şu ana kadar, 122 insanımız hayatını kaybetmiş ve 147 kadar insanımız da ocakta mahsur kalmıştır. Bu arada, 51 kardeşimiz yaralı ve sağ olarak kurtulabilmiştir.

Ocakta mahsur kalan yurttaşlarımızı kurtarma ve dışarı çıkarma, içerdeki yangını söndürme çalışmaları yoğun şekilde sürmektedir. Kurtarılan yurttaşların çoğu taburcu edilirken bir bölümünün tedavileri özenle sürmektedir.

Millet olarak acımız gerçekten büyüktür.

Grizu faciası üzerine devlet tüm gücüyle harekete geçmiştir. Hükümet ve TBMM olayı büyük bir duyarlılık içinde takip etmektedir. Başbakan, Başbakan Yardımcısı, Bakanlar, siyasi parti liderlerimiz, işçi sendikaları ve meslek kuruluşları temsilcileri Zonguldak'a gelerek faciayı yerinde görmüşler ve acımızı paylaşmışlardır.

Ekmeklerini kazanmak ve ülke ekonomisine katkıda bulunmak için canlarını feda eden maden işçisi kardeşleri-

miz yalnız değildir.

Can kayıplarını maddi olarak telâfi etmek elbette düşünülemez. Ancak, facianın yaralarını sarmak ve geride kalanları teselli etmek için elden gelen her türlü yardım yapılacaktır.

Büyük facia karşısında cefakâr ve yardımsever halkımı-

belirtelim ki, bazı basın organlarında faciayı çarpıtma ve olayı saptırma girişimleri görülmesi derin acımızı daha da artırmakta ve halkımızın tepkilerine yol açmaktadır.

Bizler Zonguldak halkını temsil eden kuruluşlar olarak kamuoyuna şu gerçekleri açıklamak istiyor ve diyoruz ki:

Acımızı istismar ederek "Ocaklar kapatılsın" diye yaygara koparılmasına kesinlikle karşıyız. Zonguldak kan ağlarken ortaya atılan bu iddiaları büyük bir sapıygınlık ve insanlık ayıbı olarak kınıyoruz.

zın dile getirildiği insanca ve yüce duygular en değerli destek ve güvencemizdir.

Başta TRT televizyonu olmak üzere tüm TV, radyo ve basın mensuplarının olayı yerinde izlemek ve kamuoyuna duyurmak için gösterdikleri değerli çabalar her türlü takdirin üstündedir. Ancak üzülmekle

Ocakların kapanmasından çıkar uman fırsatçılara meydanı bırakmayız. Zonguldak ekonomisinin küçülmesine ve gerilemesine razı olmayız. Milli servetimizi koruma ve geliştirme hedefimizden vazgeçmeyiz. Zonguldak'ın sadece kömürde değil tüm sektörlerde her yönüyle gelişip kalkınması

Fotoğraf: Birol Üzmez

için üstümüze düşeni yapmaya kararlıyız.

- Yine bu arada, duyduğumuz acıyı bir başka yönden istismar ederek maden şehitleri-

mizin aile, dost ve arkadaş çevresini kıskırtmak isteyen telkin ve tahriklere de karşıyız. Gerçekçi ve sağduyulu halkımızın böylesi tahrik ve tertiplere iltifat

etmeyeceğine yürekten inanıyoruz.

Büyük faciada en değerli varlığını kaybeden, yüreği yanan bütün insanlarımızın acısını paylaşmak, hafifletmek, yaralarını sarmak, hiç olmazsa geride kalanların yarınlarını korumak için ülkemizin ve yöremizin gerçek sahipleri olarak her türlü olumlu çabayı göstereceğimizi Zonguldak halkına ve kamuoyuna duyuruyoruz.

Maden şehitlerimize Ulu Tanrı'dan rahmet, geride kalanlara sabır ve başsağlığı diliyoruz. Hepimizin başı sağolsun.

Zonguldak halkına ve kamuoyuna saygılarımızla.

İMZA ÇİZELGESİ

1- Siyasi Partiler

- DYP İl Başkanı Mehmet AKIN
- SHP İl Başkanı Ali Osman ODABAŞ
- RP İl Başkanı Necmettin AYDIN
- DSP İl Başkanı Şirin ŞEKERCİ
- IDP İl Başkanı Raif ÜNAL

2- Mesleki Kuruluşlar

- Zonguldak Baro Başkanı Hürol BARUÖNÜ
- Amele Birliği Başkanı Şeref ÇAKAR
- Genel Maden işçileri Sendikası Genel Başkanı Şemsi DENİZER
- Belediye-İş Sendikası Şube Başkanı Nihat AYÇİÇEK
- Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Yusuf GÜNAYDIN
- Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şube Başkanı Abdurrahman BURKAY
- Şoförler ve Otomobilciler Odası Başkanı Kamil FURTUN
- Esnaf ve Kefalet Odası Başkanı Temel ÖZDEMİR

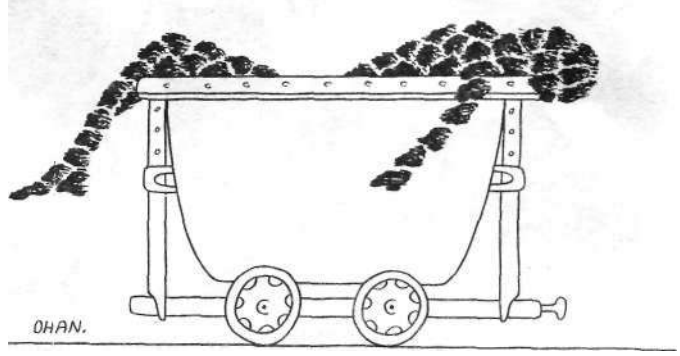
- Eczacılar Odası Başkanı Zafer YAMAN
- Tabipler Odası Başkanı Bülent AKBOSTANCI
- Diş Hekimleri Odası Başkanı Fikret GÜRSU
- Serbest Muhasebeciler ve Mali Müşavirler Odası Başkanı Şevket DURSUN
- Sağlık-İş Sendikası Şube Başkanı Cevdet ŞAHİNHAN
- TES-İŞ Sendikası Şube Başkanı Ömer SARI
- TEZ-KOOP-İş Sendikası Başkanı MevlütBAŞOĞUL
- EĞİT-DER Şube Başkanı Adil GENCEL
- Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Yaşar Ali HABERAL
- Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanı Kamil FURTUN
- TMMOB Maden Mühendisleri Odası Genel Başkanı Asım KUTLUATA

3- Belediyeler

- Kozlu Belediye Başkanı Fevzi YAYALAR
- Çatalağzı Belediye Başkanı Okan SURAT

"... Bir karanlıktan çıktık, bir diğerine gireceğiz,
Önü zulmet, ardı zulmet, s..... gündüzünü!..."

... Yeraltında hayat, "kömürün tekdüze siyahına yan-
sıyan madenci lâmbasının sarı sisli ölgün ışığı" gibi-
dir. Ve herşeye rağmen, madencilerin hayatı,
"dip"teyken "Alıyoruz boşları, veriyoruz doluları." ve
"baş"tayken de "Alıyoruz doluları, veriyoruz boşları."
temposu içinde akar, gider. Bazan da "boşların için-
den kömür ya da taş yerine kömürleşmiş gövde cüz-
leri çıkar. Kim bilir?!... Ölümsüz heccav Neyzen Tev-
fik, hayat ile zifirî siyah arasındaki diyalektik kovala-
macayı sarmallandıran yukarıdaki mısralarını, belki
de madencilerin anılarından esinlenerek söylemiştir.

**BU KARA MİZAH TABLOSU
KADER DEĞİLDİR.**

**ONYILLARDIR ÇİĞ GİBİ
KATLANAN İHMALLERİN
BİLEŞKESİDİR!**

**İHMALİN SORUMLULARI İSE,
BEYHUDE YERE, KOZLUNUN
OCAKLARINDA ve
KAROLARINDA
ARANMAKTADIR!...**

Oysaki,

Onyıllardanbuyana:

- Tepeden inme planlamalarla hiçbir şey vermeksizin gerçek kapasitesinin çok üstündeki miktarlarda kömürü Havza'dan isteyenler,
- Heryıl en az 12.000 m ilerletilmesi gereken kuyuları, bürleri, akrosajları ve lâğımları açmak için harcanacak yatırımları savsaklayarak Havza'yı komaya sokanlar,
- Komaya soktukları Havza'nın nefes alması için ön şart olan idame yatırımlarının yarısını bile çok görenler,
- Yarattıkları sunî yokluk nedeniyle madencileri sualtı istihracına ve eski imalâtlarda çalışmaya zorlayanlar,

Havza'nın dibi ile başı arasında 1.100 m'lik uçurumlar açarak üretimin seyrelip zorlanmasına ve işgücünün darmadağın olmasına yol açanlar,

Kuyubaşlarına "Evelâ Emniyet" yazdıkları halde "Ölen ölü; kalan sağlar bizimdir! Evelâ Kömür" deyip emniyet nezaretçiliği ile mühendisliğini birer kızak ve sürgün makamı olarak görenler,

Onbinlerce insanın canını, milyonlarca ton kömürü ve trilyonlarca TL'lık tesisleri emenat ettikleri genel müdürlere iki yıl koltuk ömrü biçip bir ilçe başkanının tasarrufuna mahkûm edenler,

**İHMALLERİN ASLI VE GERÇEK
SORUMLULARIDIR!...**

/MADENCİLİK *Bülteni*

TMMOB Maden Mühendisleri Odası Adına
Sahibi ve Sorumlu Yönetmeni: Alpaslan ERTÜRK
Yönetim Yeri: Selanik Cad. 19/3 Kızılay-ANKARA
Tir: 125 10 80-117 52 90

- * Ayda bir yayınlanır.
- * Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.
- * Yazılardaki görüş ve düşünceler yazarlarına aittir. Odayı ve bülteni sorumlu kılmaz. Yazarlara ücret ödenmez.

Ofset Hazırlık: Denk Ajans, 231 71 74 (4 Hat)